

بنیاد پژوهشی
دانشنامه کهن پارسیان
جنوب

شناسنامه

عنوان: معرفی نامه « دانشنامه کهن پارسیان جنوب »

تهیه کننده: گروه گردآورندگان فرهنگ گراشی

تنظیم و نگارش: عبدالعلی صلاحی

طراحی: فرزاد رجائیان

تایپ: فاطمه شکری

آماده سازی و چاپ: کانون تبلیغات موج سوم

تابستان ۱۳۹۷

آدرس: گراش، خیابان بازار قدیم، کد پستی: ۷۴۴۱۶۵۶۸۷۸ تلفن: ۰۷۱۵۲۴۵۰۱۲۷ - ۰۷۱۵۲۴۵۰۱۲۶

مقدمه

اکنون که به یاری خداوند و همت نیکاندیشان گرامی، «منطقه‌ی جنوب مرکزی ایران» توانسته است به‌لحاظ رشد و توسعه در ساختارهای اقتصادی، اجتماعی و سیاسی چندین گام از دیگر مناطق پیشی بگیرد. بر ماست که در راستای رشد متوازن این منطقه، از توسعه در ساختار فرهنگی نیز غافل نباشیم و نسبت به شناسایی، حفظ، نگهداری و معرفی تاریخ، فرهنگ و زبان کهن پارسیان، به‌عنوان گوشه‌ای از فرهنگ غنی ایران عزیز نیز گامی اساسی برداریم. به‌همین منظور بر پایه‌ی بیش از دو دهه فعالیت فرهنگی و پژوهشی، توفیق ثبت رسمی و راه‌اندازی بنیاد فرهنگی «دانشنامه کهن پارسیان جنوب» به شماره ۳۵ در سال ۱۳۹۶ نصیب ما گردید، تا از این راه بتوانیم پژوهش‌های خود و همکاران را به تمام منطقه گسترش داده و با همراهی فرهیختگان ارجمند از کل منطقه و حمایت نیک اندیشان گرانقدر به اهداف یاد شده دست یابیم.

یقیناً دست‌یابی به اهداف تشکیل این بنیاد که در اساسنامه درج گردیده و در صفحه‌ی بعد به‌صورت خلاصه آمده است، می‌تواند علاوه بر معرفی تاریخ، فرهنگ و زبان منطقه در سطح ملی و بین‌المللی، موجبات حفظ و نگهداری آرشپو کاملی از این موارد را فراهم آورده و در آینده‌ی نزدیک در اختیار پژوهشگران و نویسندگان علاقمند از تمام نقاط جهان قرار گیرد.

هیأت مؤسس

دانشنامه کهن پارسیان جنوب

معرفی بنیاد کهن پارسیان

مشاهده‌ی جای خالی شاخص‌های فرهنگی، تاریخی و زبان منطقه‌ی جنوب مرکزی ایران، در تاریخ و ادبیات ملی و فرهنگ عمومی کشور، و لمس قابلیت‌های موجود منطقه در این زمینه‌ها و همچنین دغدغه‌ی همیشگی گروه ما برای معرفی این شاخص‌ها موجب‌ات راه‌اندازی این بنیاد را در سال ۱۳۹۲ و ثبت رسمی آن در سال ۱۳۹۶ فراهم آورد.

اهداف و شرح وظایف

- ۱- ایجاد کتابخانه‌ای از آثار نویسندگان و هنرمندان منطقه‌ی «جنوب مرکزی ایران»
- ۲- ایجاد مرکز اسناد تاریخی «جنوب مرکزی ایران»
- ۳- ایجاد آرشیو کاملی از مطبوعات منطقه که طی یکصد سال اخیر توسط کهن پارسیان روزنامه‌نگار، منتشر شده است.
- ۴- ایجاد آرشیو و گالری دائمی عکس از تمام آثار، شخصیت‌ها، مراسم و طبیعت کل منطقه
- ۵- گردآوری مجموعه‌ی کاملی از گنجینه‌ی تاریخ، فرهنگ و زبان کهن پارسیان
- ۶- شناسایی و حفاظت از آثار تاریخی، میراث فرهنگی و معنوی و جاذبه‌های طبیعی منطقه‌ی «جنوب مرکزی ایران»
- ۷- تدوین دائرةالمعارف کهن پارسیان به‌عنوان یکی از قدیمی‌ترین قومیت‌های ایرانی
- ۸- تدوین و تصویب رسم‌الخط واحد جهت زبان منطقه
- ۹- تصحیح، تحشیه و چاپ نسخه‌های خطی موجود در منطقه
- ۱۰- تمرکزبخشی به کتابخانه‌های شخصی بزرگان منطقه
- ۱۱- برگزاری جشنواره‌ها و همایش‌هایی در راستای پاسداشت تاریخ، فرهنگ و زبان کهن پارسیان
- ۱۲- بزرگداشت مفاخر این منطقه‌ی وسیع از تمام نقاط جهان
- ۱۳- در نظر گرفتن جایزه‌ی ویژه‌ی کهن پارسیان برای بهترین آثار پژوهشی در راستای معرفی تاریخ، فرهنگ و زبان منطقه
- ۱۴- و بسیاری از برنامه‌های جزئی دیگر که توسط اعضاء و هیئت‌امنا این بنیاد پیشنهاد و تصویب خواهد شد.

محل استقرار بنیاد

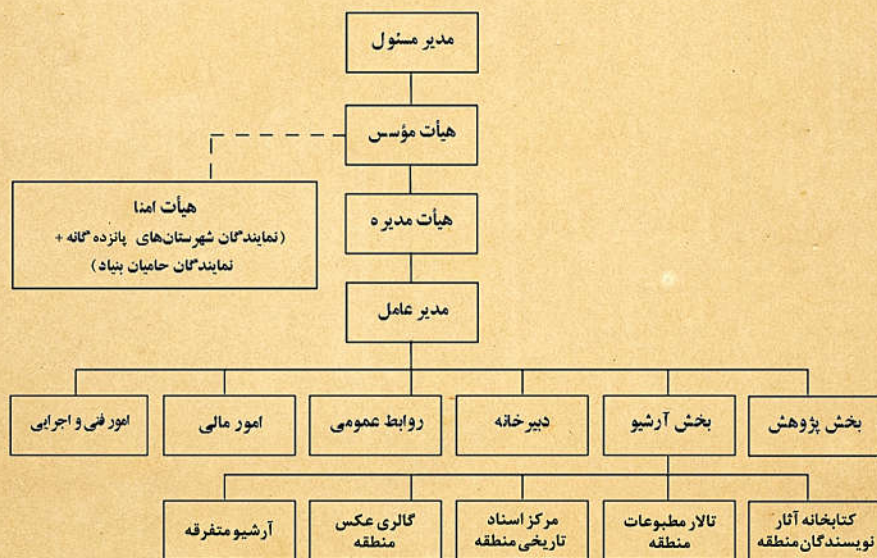
فرزندان فرهیخته‌ی فضل‌الله خان شکوه‌زاده، خانه‌ی تاریخی پدربیشان را جهت استقرار این بنیاد در آن، اهداء کرده‌اند. این خانه با شاه‌نشین آیینه‌کاری، خانه‌ای منحصر به فرد در منطقه است که از فتح‌علی خان گراشی، بیگلربیگی لارستان، سبعة و بنادر به جا مانده است. همان گونه که می‌دانیم فتح‌علی خان گراشی، پدر بزرگوارشان دهباشی علیرضای گراشی، برادرش حاج اسدالله دهباشی گراشی، فرزندان و نوه‌های آنها که بیش از یکصد سال حاکمیت منطقه را برعهده داشته‌اند، منشأ خدمات و کارهای عام‌المنفعه‌ای شده‌اند که تا صدها سال دیگر نیز اثرات آن پابرجا و زبازد خواهد ماند. آثاری همچون بازار قیصریه و میدان و کاروانسراهای لار، حمام‌ها، حسینیه‌ها، مساجد، مدارس علمیه، پل‌ها، آب انبارها و کاروانسراهای متعدد در بیشتر نقاط منطقه‌ی «جنوب مرکزی ایران» و همچنین مرمت و بازسازی بیشتر آرامگاه‌های امامزادگان و عرفای بنام منطقه، از جمله آثاری است که از آنها در این دوران یکصد ساله برجای مانده است. و نام گراشی را پرآوازه ساخته است. کما اینکه خیراندیشان گراشی با تأسی از آن بزرگواران ادامه دهنده‌ی راه آنان هستند.

ما نیز بر آنیم تا با راه‌اندازی بنیاد فرهنگی «کهن‌پارسیان» در این مکان تاریخی، این بار در کسوت فرهنگی، تداوم بخش خدمات انسان‌دوستانه‌ی نیاکانمان به منطقه و همچنین عامل وحدت بخشی فرهنگی منطقه‌ی «جنوب مرکزی ایران» باشیم.

چارت تشکیلاتی بنیاد

کلید این بنیاد به پیشنهاد مدیر مسئول و انتخاب دو نفر از همکاران خود در گروه گردآورندگان فرهنگ گراشی، تحت عنوان هیأت مؤسس زده شد. و مقدمات ثبت رسمی و راه اندازی بنیاد را فراهم آورد. هیأت مؤسس می بایست سه الی پنج نفر را به عنوان هیأت مدیره و تعداد ۱۳ الی ۱۹ نفر را تحت عنوان هیأت اماناء انتخاب نماید. اعضای هیأت مدیره یک نفر را به عنوان مدیرعامل تعیین و با پیشنهاد وی و تأیید مدیر مسئول کارمندان زیرمجموعه را جهت آغاز فعالیت در بخش های مختلف بنیاد استخدام می نماید.

هیأت امنای بنیاد متشکل از نمایندگان هر کدام از شهرستان های پانزده گانه ی منطقه ی «جنوب مرکزی ایران» و نمایندگان حامیان بنیاد خواهد بود که سالانه از بین خود یک نفر را به عنوان رییس هیأت اماناء ترجیحاً هر سال از شهرستانی متفاوت انتخاب خواهد کرد. این هیأت عهده دار سیاست گذاری کلی عملکرد بنیاد و همچنین جلب کمک های مردمی در راستای تداوم فعالیت های بنیاد خواهد بود.

آرشیو متفرقه

در بخش آرشیو این بنیاد علاوه بر نگهداری آثار مکتوب ویژه‌ی جنوب مرکزی ایران، که ایجاد کتابخانه، تالار مطبوعات، مرکز اسناد و گالری عکس منطقه را به دنبال داشته است، و در صفحات بعد به آنها پرداخته خواهد شد. صدها ساعت صدا و تصویر که طی بیش از دو دهه فعالیت‌های پژوهشی در موضوعات گوناگون و مصاحبه با کهنسالان منطقه به دست آمده است نیز به صورت دیجیتال نگهداری می‌گردد. این موارد عبارتند از:

۱- تاریخ شفاهی ۲- موسیقی ۳- فرهنگ عامه ۴- اشعار محلی ۵- قصه‌های عامیانه ۶- متل‌ها ۷- مشاغل سنتی ۸- آثار تاریخی ۹- ...
در راستای پیشبرد اهداف بنیاد و حفظ موارد پژوهشی محلی و ملی، موارد ذیل نیز مکمل بخش آرشیو بنیاد می‌باشد.

- دست‌نوشته‌های پژوهشی گروه‌ها و پژوهشگران فعال منطقه

- کتب مرجع ملی (تاریخی، فرهنگی و زبان‌شناسی)

- نشریات ملی مرتبط با منطقه‌ی «جنوب مرکزی ایران» (از مشروطیت تا امروز)

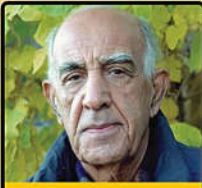

کتابخانه آثار نویسندگان منطقه

آثار قلمی کهن پارسیان که خود گنجینه‌ای گرانقدر از تاریخ، فرهنگ و زبان منطقه را تشکیل می‌داد و مکتوباتی از قرن ششم هجری تا به امروز را شامل می‌شد. نیاز به شناسایی ثبت و ضبط، گردآوری و ساماندهی داشت، از اینرو این بنیاد در این راستا تاکنون بالغ بر ۴۰۰۰ اثر به صورت چاپ شده، چاپ نشده و نسخه‌های خطی را ثبت و بسیاری از آنها را تهیه نموده است، امید است به یاری فرهیختگان منطقه بتوان دیگر نسخه‌های موجود را نیز گردآوری کرد تا از این رهگذر ضمن حفظ این آثار، نسبت به در اختیار گذاشتن آنها به پژوهشگران از سراسر دنیا اقداماتی انجام داد بدیهی است با در اختیار داشتن این مجموعه می‌توان در راستای تألیف و تدوین «دائرةالمعارف (دانشنامه) کهن پارسیان» به‌عنوان یک قومیت ایرانی که کمتر شناخته شده است گامی اساسی برداشت.

برخی از نویسندگان منطقه

دکتر احمد اقتداری

دکتر عبدالمجید ارفعی

عبدالجلیل قتالی

دکتر علیرضا عسکری

دکتر محمد باقر وثوقی

محمدرضا صفدری

دکتر علی رفیعی

مصطفی فخرایی

امیر حسین خنجی

آیت الله سید مجتبی موسوی

محمدرضا ضیایی

احمد حبیبی

دکتر کرامت الله تقوی

نصرالله کریمی

عباس انجم روز

سید عباس واعظی

رضا طاهری

احمد نویخت

نالار مطبوعات منطقه

آگاهی کهن پارسیان از نقش مطبوعات در رساندن صدای مردم به مرکز نشینان باعث گردید تا از نخستین سال‌های انتشار روزنامه‌های فارسی در هندوستان، شاهد گزارشات متعددی از مطالبات مردمی و بیان وضعیت نابسامان منطقه و همچنین شکایت از تعدیات حکام وقت توسط آنها در نشریات دوران قاجار باشیم. ادامه‌ی این روند کهن پارسیان را به انتشار روزنامه‌هایی در دوران قاجار و پهلوی در سطح منطقه و ملی ترغیب کرد، بنحوی که در دهه‌ی ۳۰ به اوج خود رسید و روزنامه‌نگاران منطقه از تأثیرگذارترین روزنامه‌نگاران ایران به‌شمار می‌آمدند و در شکل‌گیری بسیاری از جریانات سیاسی کشور نقش اساسی بازی می‌کردند.

شناسایی روزنامه‌نگاران پیشگام منطقه و آثار ارزشمندشان باعث گردید تا مجموعاً بالغ بر ۲۸۰ عنوان نشریه‌ی منطقه در قالب چندین هزار شماره گردآوری و در پنج دسته‌ی دارای مجوز، ضمیمه، داخلی، خبرنگارهای وبدون مجوز به‌صورت کاغذی و دیجیتال نگهداری گردند، یقیناً این آرشیو که در حال حاضر نیز به‌روزآوری آنها ادامه داشته و به تعداد آنها افزوده می‌شود، می‌تواند دست‌مایه ارزشمندی از اطلاعات رخدادهای یک‌صدساله‌ی اخیر منطقه برای پژوهشگران به‌شمار آید.

روزنامه نگاران
پیشگام منطقه

علی دشتی

عبدالرحمن فرامرزی

مصطفی مصباح زاده

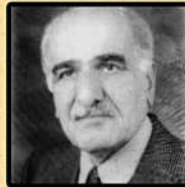
احمد فرامرزی

عبدالله فرامرزی

محمد زرنegar

محمد علی زرنegar

یوسف خنجی

حسن فرامرزی

مصطفی مرتضوی

کاظم زرنegar

محمد باقر حجازی

غلامرضا صابریان

علاءالدین مورخ لاری

رجبعلی اعتمادی

محمد باقر تقی زادگان

مرکز اسناد تاریخی منطقه

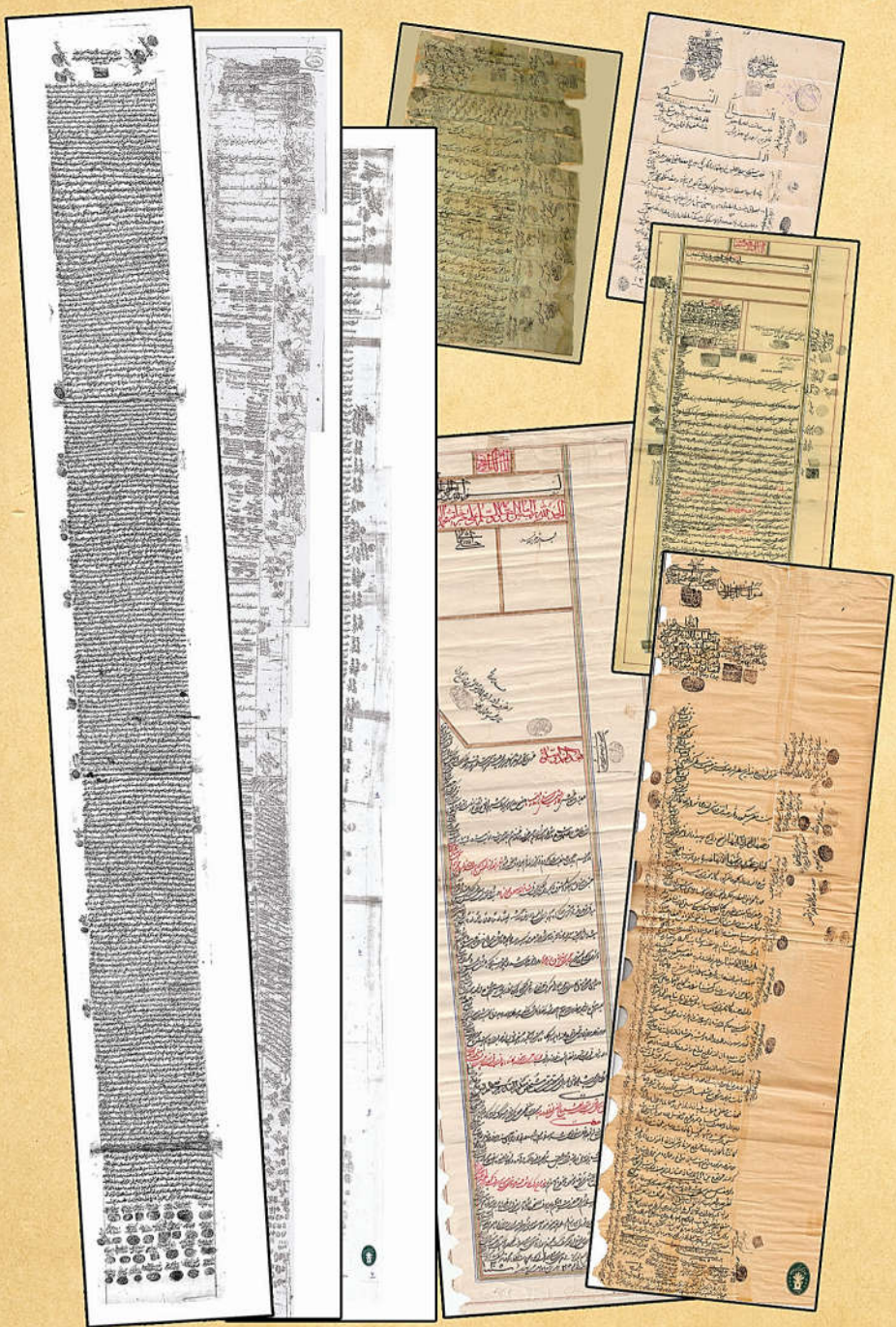
اسناد تاریخی بازمانده از کهن پارسیان در منطقه‌ی جنوب مرکزی ایران، گویای هم‌پیشگی تاریخی، فرهنگی و زبانی مشترک‌گست که تفکیک آنها از همدیگر را غیرممکن می‌کند. اسناد به‌دست آمده از معاهدات و قباله‌جات عرفی، شرعی و دیوانی این مردم که گستره‌ی جغرافیایی جنوب مرکزی ایران از قرن نهم تا به‌امروز را در برمی‌گیرد، خود بیانگر پیوستگی روابط تاریخی کهن پارسیان می‌باشد.

گردآوری بخش کوچکی از این اسناد توسط این بنیاد، نکات تاریک و مبهمی از تاریخ و همچنین مراودات تجاری، کشاورزی، صنعتی، خانوادگی و... مردم را روشن نموده است. لذا بر فرهیختگان این منطقه وسیع باقی مانده است را حداقل با تصویربرداری از خاندان‌های اصیل این منطقه‌ی وسیع باقی مانده است را حداقل با تصویربرداری از خطر نابودی نجات دهند. کما اینکه این بنیاد بیش از ده هزار سند را در قالب بیش از ۲۰ موضوع به‌ترتیب ذیل گردآوری نمود و همچنان در حال گردآوری است.

- ۱- وقف‌نامه ۲- مبیاعه‌نامه ۳- هبه‌نامه ۴- صلح‌نامه ۵- تقسیم‌نامه ۶- اقرارنامه
- ۷- اجاره‌نامه ۸- احکام و فرمان‌ها ۹- اجازات مجتهدین ۱۰- مناکحه‌نامه ۱۱- اسناد اداری ۱۲- وکالت‌نامه ۱۳- دریافت‌نامه (رسید) ۱۴- صورت قباله‌جات ۱۵- وصیت‌نامه ۱۶- تحریر ترکه ۱۷- صورت جلسات ۱۸- استشهادنامه ۱۹- مرآه‌نه ۲۰- صورت

مخارج

گالری عکس منطقه

خوشبختانه عکس‌هایی از نخستین سال‌های ورود عکاسی به ایران، از منطقه و همچنین کهن‌پارسیان در دسترس می‌باشد که توانسته است به گونه‌ای وقایع، مراسم، نوع پوشاک، آثار تاریخی و شخصیت‌های مطرح منطقه را در قالب عکس ثبت نماید، گردآوری و حفظ این مجموعه که چندین هزار عکس را شامل می‌شود، در کنار عکس‌های دوران معاصر، گنجینه‌ای منحصر به فرد را تشکیل داده است که ما را به بسیاری از رخدادهای تاریخی و تحولات اجتماعی و همچنین روند تغییر و تکامل معماری در طول تاریخ رهنمون می‌شود. یقیناً استفاده از این تصاویر در کنار نوشته‌های پژوهشگران، مهر تأییدی بر آثار مکتوب آنها خواهد بود. عکس‌های موجود در آرشیو این بنیاد در دسته‌بندی‌هایی به شرح ذیل نگهداری می‌شود. که در آینده‌ی نزدیک در اختیار پژوهشگران عرصه‌های مختلف قرار خواهند گرفت.

۱- شخصیت‌ها ۲- اماکن و آثار تاریخی ۳- ابزار آلات و محصولات مشاغل سنتی
 ۴- سنگ‌نوشته‌ها ۵- مراسم و رخدادهای ۶- پوشاک محلی ۷- طبیعت و جاذبه‌های طبیعی ۸- مشاغل سنتی و صنایع دستی

ابزار آلات و محصولات مشاغل سنتی

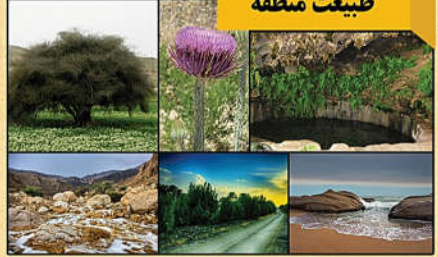

نمونه هایی از عکس های منطقه

پوشاک محلی

طبیعت منطقه

مشاغل سنتی و صنایع

شخصیت ها

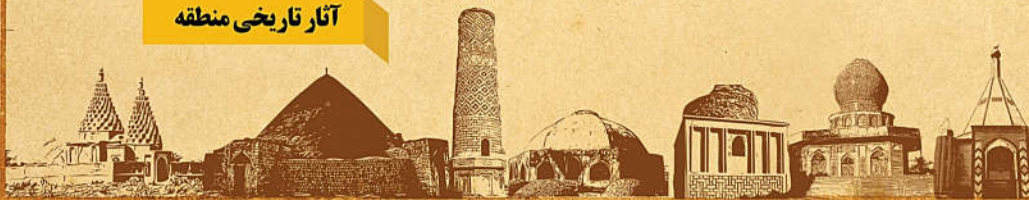
مراسم و رخدادها

سنگ نوشته ها

آثار تاریخی منطقه

معرفی منطقه

« جنوب مرکزی ایران »

مجموعه فعالیت‌های این بنیاد، گستره‌ی جغرافیایی پانزده شهرستان کشور را در بر می‌گیرد. این شهرستان‌ها در سه استان فارس، هرمزگان و بوشهر واقع شده‌اند که عبارتند از:

* فارس : لارستان ، گراش ، خنج ، مهر ، لامرد ، اوز

* هرمزگان : لنگه ، خمیر ، بستک ، پارسیان

* بوشهر : کنگان ، جم ، دیر ، دشتی، عسلویه

این منطقه که دارای پیشینه‌ی تاریخی، فرهنگی و زبانی

مشترکی می‌باشند، در ادوار مختلف تاریخی به نام‌های

متعددی از جمله گرمسیرات، ایراهستان، لارستان، منطقه‌ی

اچمی‌زبان و... نامیده می‌شده است. که هر کدام از این نام‌ها، یا

بخش‌هایی از منطقه را شامل نمی‌شده و یا مناطق دیگری را

نیز در بر می‌گرفته است، لذا برای این منطقه به دلیل واقع

بودن در بخش میانی جنوب کشور، نام منطقه‌ی «جنوب

مرکزی ایران» و برای ساکنان این منطقه بخاطر اینکه استان

های فارس، بوشهر و هرمزگان پیش از این مجموعاً فارس

نامیده می‌شده است، عنوان «کهن پارسیان»

در نظر گرفته شده است.

خلیج فارس